

Haščák proti Slovensku, rozsudek ze dne 23. 6. 2022 - K zadržování a utajení materiálů získaných skrytým sledováním i po skončení trestní věci

Stěžovatel: Haščák

Žalovaný stát: Slovensko

Číslo stížnosti: 58359/12, 27787/16 a 67667/16

Datum: 23.06.2022

Článek Úmluvy: čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: občanské právo/soukromý život, procesní záruky, respektování soukromého života, tajné sledování, trestní řízení

Český právní řád: čl. 10 odst. 2, 3 Listiny základních práv a svobod
§ 158d zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

Významnost: 2

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 2/2023

Haščák proti Slovensku, rozsudek ze dne 23. 6. 2022

Autorský komentář

Předkládané rozhodnutí je zajímavé řešením situace, kdy se osoba, proti níž nikdy nebylo vedeno trestní stíhání, avšak byly vůči ní konány úkony trestního řízení v rámci objasňování věci jiných osob, a to skryté sledování na základě soudních příkazů, nedomohla, aby nebyly pořízené materiály po skončení věci, v níž nikdo nebyl obviněn, zadržovány a utajovány bezpečnostními složkami a aby byly zničeny. Pokud k takové situaci došlo a osoba uvedeným způsobem sledovaná se nedomohla nápravy u vnitrostátních orgánů, Soud shledal, že jde o porušení článku 8 Úmluvy a představuje to zásah do jejího práva na respektování soukromého života (srov. bod 88. rozsudku). Na zajímavosti této věci neubírá ani její podobnost s případem, který Soud rozhodl rozsudkem ze dne 20. 7. 2021, Zoltán Varga proti Slovensku, č. 58361/12, kdy na své závěry tam uveřejněné odkazoval, protože podstatné je, že poukázal i na odlišnosti v postupu vnitrostátních orgánů v každé z nich, a tím i na svůj jiný závěr (srov. bod 92. až 95).

Za pozornost a zopakování stojí závěr vyslovený Soudem v bodě 89. předkládaného rozhodnutí (byť se promítl již i v jiném rozhodnutí a zopakoval jej i v rozsudku Zoltána Vargy, body 150. a 151.), že „tam, kde je výkonná moc vykonávána tajně, jsou rizika svévole evidentní. Vzhledem k tomu, že

provádění opatření tajného sledování v praxi není přístupné kontrole ze strany dotčených jednotlivců nebo široké veřejnosti, bylo by v rozporu s právním řádem, pokud by zákonná volnost udělená exekutivě byla vyjádřena jako neomezená...“.

Uváděné rozhodnutí může mít svůj přínos zejména v politicky motivovaných procesech, kdy je vyšetřování prováděno v utajení, protože v takových případech je ochrana osob z hlediska zachování jejich práv těžko a složitě kontrolovatelná. Proto má být kladen důraz na to, že je třeba i v takovém případě dbát o to, aby byla respektována práva těchto osob a aby jim byl dán prostor pro jejich uplatnění před vnitrostátními orgány.

(JUDr. Milada Šámalová)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel je významným podnikatelem spojeným s vlivnou finanční skupinou. Je obchodním partnerem Zoltána Vargy, v jehož věci již Soud v minulosti rozhodl a konstatoval porušení článku 8 Úmluvy (rozsudek ze dne 20. 7. 2021, Zoltán Varga proti Slovensku, č. 58361/12), k čemuž došlo v souvislosti s činností Slovenské informační služby („SIS“), jež proběhla v letech 2005 a 2006 a do povědomí vstoupila pod krycím názvem „Gorila“. SIS vykonala dva příkazy k odposlechu vydané Krajským soudem v Bratislavě dne 23. 11. 2005 a 18. 5. 2006. První z nich byl zaměřen na sledování pana Vargy a setkání uskutečněných v jeho bytě. Příkaz byl zaměřen i na sledování další osoby, o níž se stěžovatel domníval, že se jedná o něj. Výsledkem odposlechu byl primární (zvukový záznam nebo jeho přepis) a odvozený materiál (souhrny a analytické poznámky). Vnitrostátní orgány považovaly za prokázané, že SIS zničila primární materiál dne 2. 4. 2008, důvodem bylo, že neobsahoval nic, co by mohlo sloužit účelu operace. Odvozený materiál byl archivován způsobem, který vylučuje přístup k němu komukoli kromě soudu. Mezitím dne 20. 11. 2012 Ústavní soud rozhodl o opodstatněnosti stížnosti pana Vargy. Zrušil příkaz ze dne 23. 11. 2005 v celém rozsahu a ze dne 18. 5. 2006 „v rozsahu, v němž se týkal pana Vargy“. Shledal, že příkazy byly neodůvodněné a nezákonné, protože postrádaly několik základních prvků, a že jejich vydáním Krajský soud v Bratislavě porušil několik základních práv pana Vargy. Obdobná stížnost podaná stěžovatelem byla dne 14. 3. 2012 zamítnuta jako opožděná.

V prosinci 2011 byl na internetu anonymně zveřejněn materiál, který obsahoval přepis toho, co bylo zjištěno při sledování předmětného bytu. Mimo jiné odhaloval rozsáhlou koordinovanou korupci při privatizaci státních podniků, stěžovatelovo jméno v něm zaznělo více než osmsetkrát. Při domovní prohlídce provedené v roce 2018 v rámci nesouvisejícího vyšetřování trestného činu (ve věci vraždy novináře) bylo zajištěno přenosné zařízení pro ukládání dat, které obsahovalo digitální zvukovou stopu, která vypadala jako zvukový záznam, na němž byl text uveřejněný na internetu založen. V říjnu 2019 byl audiozáznam anonymně předán médiím a zveřejněn. Autenticita textu a zvukového záznamu však nebyla oficiálně potvrzena, nicméně jsou běžně označovány jako související s operací Gorila.

V souvislosti s výše uvedenými záležitostmi vnitrostátní orgány vedly tři hlavní linie vyšetřování. Zaprvé bylo provedeno šetření, zda SIS nepředala výsledek operace orgánům činným v trestním řízení a zda její zástupci nezneužili své pravomoci tím, že tento výsledek použili pro účely vydírání. Stav těchto vyšetřování není zcela jistý, ale nic nenasvědčuje tomu, že by v současnosti někdo čelil nějakému obvinění. Zadruhé bylo zahájeno „vyšetřování Gorily“ proti jedné nebo více osobám, o nichž není známo, že by mohly být podezřelé z korupce, jak vyplývá z materiálu zveřejněného na internetu. Pokračuje a v současné době není nikdo obviněn. Zatřetí bylo provedeno vyšetřování pro podezření, že se ministr vnitra dopustil pomluvy, když se k věci vyjadřoval na tiskových konferencích. Z dostupných informací vyplývá, že vyšetřování bylo ukončeno dne 18. 12. 2017 a nikdo nebyl obviněn.

Stěžovatel se obrátil na SIS s řadou žádostí, ve kterých se domáhal úplného zničení všech materiálů pocházejících z operace Gorila. Jeho následné stížnosti řešily postupně Úřad vlády a sekretariát Parlamentu, nicméně žádná z prezentovaných institucí stěžovateli nevyhověla. Obrátil se i na další vnitrostátní orgány, např. generálního prokurátora, obecné soudy a Ministerstvo spravedlnosti. Většina projednávaných věcí skončila až u Ústavního soudu, přičemž v rozhodnutí ze dne 15. 2. 2018 Ústavní soud konstatoval, že právní předpisy upravující oblast bezpečnosti státu jsou založeny na důvěře ve zpravodajské informace SIS a na dohledu, který byl především politické povahy, z čehož vyplývá, že jakýkoli prvek soudního dohledu ve vztahu k těmto záležitostem byl omezen.

Ohledně odhalené korupce v kauze Gorila bylo zahájeno vyšetřování, nicméně v době, kdy Soud rozhodoval o podané stížnosti, nebyl ve věci nikdo obviněn a vyšetřování stále probíhalo.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. PŘEDBĚŽNÉ POZNÁMKY

63. Ve svém rozsudku ve věci Zoltán Varga (citován výše) Soud mimo jiné uvedl tyto předběžné poznámky:

„84. Soud poznamenává, že záležitosti spojené se sledováním, které je jádrem současných... stížností, jsou předmětem znepokojení a intenzivního obecného zájmu již zhruba deset let. To se odrazilo zejména v pozornosti médií, kterou tomuto tématu věnovala, a v mnoha souvisejících a vzájemně propojených vyšetřováních a dalších typech oficiálních řízení, z nichž některá stále probíhají.

85. Soud dále uvádí, že tyto stížnosti jsou vzájemně propojeny, a to jak mezi sebou, tak s podobnými stížnostmi [p. Haščáka]. Všechny obsahují velké množství faktických a procesních prvků, které byly Soudu předloženy postupně, podle toho, jak se záležitosti na vnitrostátní úrovni postupem času vyvíjely.

86. V důsledku toho byly některé skutečnosti a připomínky účastníků řízení předložené v tomto řízení před Soudem nahrazeny dalším vnitrostátním vývojem.

87. Za těchto okolností Soud považuje za vhodné nejprve vymezit parametry projednávaných stížností pro účely svého přezkumu.

...

89. Obecně lze výtky stěžovatele charakterizovat jako námitky týkající se provedení tří příkazů, což do značné míry odpovídá pořizování primárního a odvozeného materiálu. Dále si stěžoval na částečně uskutečněné a částečně stále trvající uchovávání tohoto a některých dalších materiálů, údajný únik informací a související procesní záležitosti.

90. Je nesporné, že stěžovatel byl dotčen prováděním [napadených] příkazů a že toto provádění vedlo k výrobě primárního, odvozeného a jiného materiálu, který se ho také, alespoň zčásti, týkal.

91. Stejně tak je nesporné, že po jejich provedení byly [napadené] příkazy zrušeny Ústavním soudem v podstatě jako nezákonné, neboť v jejich provádění a vytváření různých materiálů na jejich základě ze strany SIS shledal, že bylo porušeno právo stěžovatele na ochranu jeho osobní integrity a že některé materiály porizené na základě těchto příkazů byly SIS v roce 2008 zničeny, stejně jako jakýkoli jiný materiál pocházející z provádění [napadených] příkazů, které v letech 2016 a 2017 spadaly pod kontrolu Krajského soudu v Bratislavě.

92. Otázky, které zůstávají spornými, jsou v podstatě účinnost a vyčerpání jiných opravných prostředků, ... a existence přiměřených záruk proti zneužití státní moci.

93. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci jde o tvrzení o individuálním zásahu do práv stěžovatele, není třeba, aby se Soud vyjadřoval abstraktně ke slovenské právní úpravě upravující skryté sledování v kontextu

shromažďování zpravodajských informací. Soud se spíše musí omezit na okolnosti případu a vzít v úvahu povahu a rozsah zásahu tvrzeného stěžovatelem (viz např. rozsudek ze dne 31. 5. 2011, Pastyřík proti České republice, č. 47091/09).“

64. Soud shledává, že tyto poznámky platí *mutatis mutandis* na tento případ, zejména na stížnosti stěžovatele jiné než ty, které byly vzneseny podle článku 6 Úmluvy. Soud se k otázce rozsahu těchto stížností vrátí níže.

(...)

III. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

66. Pokud jde o provádění dvou příkazů, stěžovatel tvrdil, že chyběl účinný dohled a přezkum, že platný právní rámec neposkytoval žádnou ochranu osobám náhodně postiženým sledováním, což vedlo k porizování různých předmětů se zpravodajským materiálem (který nadále existoval, nebo o jehož zničení byly pochybnosti) a že vnitřní pravidla použitelná pro jeho uchovávání v SIS byla nedostatečná. SIS dále nezabránila úniku informací pocházejících z realizace soudních příkazů a stěžovatel neměl k dispozici účinný prostředek nápravy ve vztahu k výše uvedeným stížnostem.

67. Stejně jako ve věci Zoltán Varga (bod 95.) má Soud za to, že tyto stížnosti je třeba zkoumat podle článku 8 Úmluvy, jehož relevantní část zní takto:

„1. Každý má právo na respektování svého soukromého ... života ...

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných...“

A. Přijatelnost

1. Vyjádření stran

68. Vláda poukázala na to, že stěžovatelova ústavní stížnost proti dvěma soudním příkazům byla zamítnuta jako opožděná. Dále ve vztahu k SIS měl stěžovatel k dispozici a uchýlil se k účinným opravným prostředkům u obecných soudů (žaloba na ochranu osobnosti a nárok na náhradu škody), řízení v těchto věcech probíhala. Stěžovatel nepožadoval žádné finanční odškodnění. Proto v souvislosti s jeho stížnostmi podle článku 8 nebyly vyčerpány dostupné vnitrostátní opravné prostředky.

69. Dále, pokud jde o údajný únik informací ze SIS, ve svých prvních podáních k Soudu vláda tvrdila, že žádný takový únik nebyl prokázán. Ve svém podání ze dne 10. 11. 2021 však dodali, že stěžovatel ve své žalobě u obecných soudů a ve svých ústavních stížnostech neuplatnil v tomto ohledu žádné námítky; tím se mu nepodařilo vyčerpat dostupné vnitrostátní opravné prostředky.

70. Rozsah, v jakém stěžovatel ve svých vyjádřeních učiněných Soudu poté, co se v roce 2018 objevil výše uvedený zvukový záznam (který zjevně souvisel s operací Gorila), lze chápat tak, že se snaží zpochybnit činnost orgánů činných v trestním řízení použitím tohoto záznamu, k čemuž vláda uvedla, že se jedná o samostatnou věc jdoucí nad rámec tohoto případu.

71. Stěžovatel nesouhlasil a tvrdil, že opravné prostředky uvedené vládou jsou pro účely Úmluvy neúčinné. I když se preventivně uchýlil ke všem existujícím opravným prostředkům, nepřineslo to žádné výsledky, společným jmenovatelem byla neochota všech oficiálních orgánů čelit podstatě jeho stížností.

72. Pokud jde o konkrétní argument vlády v souvislosti s jakýmkoli únikem informací ze SIS, stěžovatel ve svých podáních ze dne 9. 12. 2021 odpověděl, že „nikdy jednoznačně netvrdil, že došlo k úniku informací, a ve skutečnosti v době, kdy byly projednávány stížnosti podány (2012 a 2016), by to nebylo možné (neexistovaly, tehdy ani nyní, žádné důkazy, na kterých by stěžovatel mohl založit takové tvrzení)“.

73. Nicméně ve svých dřívějších podáních z let 2019, 2020 a 2021 informoval Soud o nalezení a procesním použití zvukového záznamu pravděpodobně pocházejícího z operace Gorila. Tvrdil, že jeho využití v trestním řízení bylo nezákonné, vedlo k porušení jeho práv podle Úmluvy a požádal, aby Soud dal jasně najevo, že záznam musí být zničen.

2. Hodnocení Soudu

(a) Rozsah stížností

74. Soud na úvod poznamenává, že parametry jeho přezkumu v tomto řízení jsou definovány obsahem tří stížností a jeho rozhodnutím - vydaným v době, kdy byly žalované vládě oznámeny (článek 54 jednacího řádu soudu) - proto prohlásil jejich část za nepřijatelnou. Případné stížnosti ohledně vydání napadených soudních příkazů Krajského soudu v Bratislavě, ve vztahu k nimž Ústavní soud stížnost stěžovatele zamítl jako opožděnou, jsou mimo rozsah projednávané věci.

75. Pokud jde o otázku jakéhokoli úniku informací ze strany SIS, Soud je zmaten zamýšleným smyslem podání stěžovatele Soudu před 9. 12. 2021. Bere na vědomí jejich obsah, jakož i zjištění ve věci Zoltán Varga (bod 126.), že na vnitrostátní úrovni nebo u Soudu nebyla vznesena žádná stížnost (článek 47 jednacího řádu Soudu) ohledně nesplnění jakékoli pozitivní povinnosti, kterou by stát mohl mít v souvislosti se skutečností, že materiál z operace Gorila zjevně musel být ve veřejném vlastnictví. Soud proto dospěl k závěru, že v tomto ohledu ve skutečnosti neexistuje žádná stížnost.

76. K otázce praktického a procesního stavu zvukového záznamu získaného vyšetřovateli v roce 2018 - jehož pravost jako primárního materiálu z operace Gorila řešilo státní zastupitelství v srpnu a září, a ke kterému se Soud ve svém rozsudku Zoltán Varga, vyneseném dne 20. 7. 2021, nevyjádřil - Soud rovněž poznamenává, že tato otázka je mimo předmět těchto stížností (článek 47 jednacího řádu Soudu). Soudu tato skutečnost nicméně nebrání v zohlednění stavu tohoto materiálu prostřednictvím podkladových materiálů pro účely posouzení původních stížností stěžovatele (tamtéž, body 123., 124. a 127.; viz také bod 95. níže).

(b) Přijatelnost stížností

77. Pokud jde o zbývající stížnosti podle článku 8, Soud poznamenává, že ve svém rozsudku ve věci Zoltán Varga (body 100. a 112. a násl.) zkoumal v podstatě stejnou námitku vlády ohledně nevyčerpání všech dostupných opravných prostředků. Přitom vzal na vědomí, že námitka se týká provádění napadených soudních příkazů a pořizování primárního a odvozeného materiálu vyplývajícího z jejich provádění ze strany SIS - a jeho další existence pod její kontrolou. Vzhledem k tomu, že provádění těchto příkazů a pořizování a existence uvedeného materiálu byly vnitřně propojeny, otázka vyčerpání dostupných vnitrostátních opravných prostředků v tomto ohledu neodmyslitelně korelovala s možností zajistit jeho zničení. Pokud byla další existence napadeného materiálu sama o sobě tvrzena jako porušení práv pana Vargy, aby byl opravný prostředek účinný pro účely Úmluvy, musel být v zásadě schopen vést ke zničení tohoto materiálu, což Vládou prosazovaná žaloba nebyla (tamtéž, body 114. až 118.).

78. Soud poznamenává, že stěžovatelovy stížnosti a argumenty stran v tomto případě jsou v zásadě stejné jako ve věci Zoltána Vargy, stejně jako úvahy Soudu, pokud jde o zamítnutí námitek vlády

ohledně nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků. Tato úvaha platí v projednávané věci *a fortiori* s ohledem na skutečnost, že řízení o žalobě pana Vargy u civilních soudů stále probíhá po odvolání SIS – skutečnost, která nebyla známa Soudu v době vydání rozsudku Zoltán Varga.

79. Námitku vlády ohledně nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků je proto třeba zamítnout.

80. Za těchto okolností Soud poznamenává, že stěžovatelovy zbývající stížnosti podle článku 8 nejsou ani zjevně neopodstatněné, ani nepřijatelné z jakýchkoli jiných důvodů uvedených v článku 35 Úmluvy. Musí být proto prohlášeny za přijatelné.

B. Rozhodnutí ve věci samé

1. Vyjádření stran

81. Stěžovatel tvrdil, že žádné záznamy, které mu byly dostupné ohledně zničení primárního materiálu SIS, nebyly průkazné ohledně toho, jak přesně a zda byl veškerý primární materiál zničen. Krajský soud v Bratislavě jako soud, který vydal napadené příkazy, opakovaně odmítl v tomto ohledu uplatňovat jakoukoli pravomoc soudního dohledu. Bylo nesporné, že SIS stále uchovával odvozený materiál pocházející z vyhodnocování těchto příkazů. Platný zákon stanovil, že k němu může mít přístup pouze soud, ale neobsahoval žádná pravidla o tom, který soud a v jakém kontextu. Jakékoli podrobnosti se měly řídit vnitřním řádem SIS, který však pro stěžovatele byl nepřístupný. Pokud jde o další materiál uchovávaný Krajským soudem v Bratislavě (který byl mezitím také zničen), důvod jeho zničení neměl nic společného s ochranou jeho individuálních práv a až do tohoto zničení představovalo jeho držení soudem zásah do těchto práv. Stěžovatel dospěl k závěru, že žádný z orgánů, na které se obrátil s žádostí o ochranu, mu ochranu neposkytl – včetně obecných soudů a správních soudů, které se zabývají jeho žalobami a žádostmi, Krajského soudu v Bratislavě, Ústavního soudu, státního zastupitelství, Kanceláře vlády, Parlamentu a samotné SIS.

82. Vláda tvrdila, že podstatou stěžovatelova tvrzení bylo, že stále existuje materiál, který byl vytvořen provedením dvou příkazů, a že by měl být zničen. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že v době jejich provedení byly tyto příkazy platné a nesporné, a proto musely být považovány za zákonné a odůvodněné.

83. Jak vnitrostátní orgány zjistily, veškerý primární materiál vyrobený při provádění příkazů byl zničen jako nepoužitelný. Na rozdíl od likvidace materiálu získaného nezákonně, likvidace nepoužitelného materiálu nevyžadovala přítomnost soudce. Z judikatury Soudu nevyplývala ani potřeba přítomnosti soudce při takovém ničení. Tvrzení stěžovatele, že při absenci soudních nebo podobných záruk si nemohl být jistý, zda byl veškerý primární materiál pocházející ze sledování na základě dvou příkazů skutečně zničen, bylo čistě spekulativní a hypotetické a Úmluva neukládala státům žádnou povinnost vyvracet takové argumenty. Přesto mu byla poskytnuta (a prostřednictvím svého právníka i využita) možnost nahlédnout do redigované verze zápisu SIS o zničení uvedeného materiálu dne 2. 4. 2008.

84. Je pravdou, že v roce 2012 Ústavní soud konstatoval porušení řady práv pana Vargy v souvislosti s těmito příkazy a nařídil jejich zrušení. K tomuto zjištění však soud dospěl až poté, co byly v roce 2008 zničeny primární materiály týkající se jejich realizace.

85. Vláda dále poukázala na to, že jakýkoli další materiál pod kontrolou Krajského soudu v Bratislavě byl v letech 2016 a 2017 rovněž zničen.

86. Pokud jde o odvozený materiál vzniklý při sledování prováděném na základě dvou příkazů, ten nebyl zničen, ale byl uložen v souladu s § 17 odst. 6 slovenského zákona o SIS. Jako takový k němu

nemohl mít přístup nikdo jiný než soud a nemohl být použit v žádném řízení před orgány veřejné moci. Vláda ponechala na Soudu, aby posoudil, zda je to v souladu s Úmluvou.

2. Hodnocení Soudu

87. Soud uvedl, že stížnosti stěžovatele podle článku 8 jsou do značné míry totožné a vycházejí z totožného skutkového a procesního rámce jako ve věci Zoltán Varga, a proto považuje judikaturu citovanou a použitou v uvedené věci za použitelnou i v projednávané stížnosti. Především se to týká otázek o použitelnosti článku 8 na stížnosti stěžovatele a zásahu do jeho práv podle tohoto ustanovení (tamtéž, Zoltán Varga, body 144. až 149.). Pokud jde o posledně uvedený problém, Soud konkrétně poznamenává, že ani v žádné vnitrostátní fázi, ani před Soudem žádný orgán nezpochybnil, že stěžovatel byl podroben sledování na základě dvou příkazů a že různé položky materiálu vzniklé z jejich provádění, alespoň zčásti se jej týkající, byly nebo jsou stále zadržovány SIS a Krajským soudem v Bratislavě. Naopak se zdá, že toto tvrzení bylo uznáno (implicitně) jako fakt.

88. Soud proto konstatuje, že provedení dvou příkazů a uchování výsledného materiálu spadá do působnosti článku 8 Úmluvy a představuje zásah do stěžovatelova práva na respektování jeho soukromého života.

89. Pokud jde o slučitelnost tohoto zásahu s požadavky článku 8 odst. 2 a zejména s požadavkem, aby tento zásah byl „v souladu se zákonem“, Soud zopakoval (viz rozsudek ve věci Zoltán Varga, body 150. a 151.), že tam, kde je moc výkonné moci vykonávána tajně, jsou rizika svévole evidentní. Vzhledem k tomu, že provádění opatření tajného sledování v praxi není přístupné kontrole ze strany dotčených jednotlivců nebo široké veřejnosti, bylo by v rozporu s právním řádem, pokud by zákonná volnost udělená exekutivě byla vyjádřena jako neomezená. V důsledku toho musí zákon s ohledem na legitimní cíl předmětného opatření dostatečně jasně stanovit rozsah takové diskreční pravomoci svěřené příslušným orgánům a způsob jejího výkonu, aby byla jednotlivci poskytnuta přiměřená ochrana před svévolným zásahem (viz např. rozsudek ze dne 6. 6. 2006, Segerstedt-Wiberg a ostatní proti Švédsku, č. 62332/00, bod 76.).

(a) Provádění soudních příkazů

90. Pokud jde o soulad tohoto zásahu s požadavky čl. 8 odst. 2 Úmluvy, ohledně provádění soudních příkazů, Soud ve věci Zoltána Vargy shledal, že přímo vedl k výrobě primárního materiálu, že provedení příkazů a výroba tohoto materiálu byly vnitřně propojeny, a že tedy měly být zkoumány společně (tamtéž, bod 152.). Kromě toho rozhodl, že provedení příkazů mělo v zásadě zákonný základ (bod 153.), ale že bylo inherentně poznamenáno závažnými nedostatky obsaženými v těchto příkazech a souvisejících postupech (body 154., 156. a 157.).

91. Soud si je vědom toho, že předmětné nedostatky zjistil Ústavní soud při prověřování jednotlivých stížností podaných panem Vargou, avšak obdobná stížnost podaná stěžovatelem byla zamítnuta jako opožděná. Konstatuje proto, že nedostatky byly přičitatelné vydávajícímu soudu (Krajskému soudu v Bratislavě) a shledává, že byly v podstatě objektivní povahy. Skutečnost, že stěžovatelova vlastní ústavní stížnost byla zamítnuta, tedy nebrání Soudu vzít tyto nedostatky v úvahu při posuzování toho, co je v projednávané věci v sázce – konkrétně provádění soudních příkazů SIS, o čemž Ústavní soud odmítl vydat rozhodnutí, neboť shledal svou nepříslušnost ve věci.

92. Soud si je rovněž vědom toho, že na rozdíl od případu pana Vargy nebylo v projednávané věci obecnými soudy zjištěno, že by provedením soudních příkazů SIS bylo porušeno právo stěžovatele na ochranu jeho osobnosti (oproti bodu 59. rozsudku ve věci Zoltán Varga). Domnívá se však, že pokud tato skutková odlišnost vůbec změnila posouzení projednávané věci, bylo to ku prospěchu

stěžovatele. Důvody jsou dvojí.

93. Zaprvé, obecné soudy v případě pana Vargy nijak neposoudily činnost SIS a založily svá zjištění – v současnosti podléhající přezkumu na základě opravného prostředku – na zrušení příkazů Ústavním soudem. Zadruhé skutečnost, že výsledek stížnosti podané panem Vargou, který byl v podstatě totožný s výsledkem stížnosti podané stěžovatelem v projednávané věci, byl pro stěžovatele ještě méně příznivým než pro pana Vargu, zdůrazňuje závěr, že předmětná stížnost nepředstavovala žádný účinný prostředek nápravy v individuálním případě stěžovatele.

94. Po zvážení všech ostatních prostředků právní ochrany proti svévolnému zásahu dospěl Soud ve věci Zoltán Varga k závěru, že – s ohledem na nejasnost použitelných pravidel o příslušnosti a nedostatek postupů pro implementaci stávajících pravidel a nedostatky v jejich aplikaci – při realizaci soudních příkazů měla SIS prakticky volnou pravomoc, která nebyla doprovázena mírou ochrany proti svévolnému zásahu, jak to vyžaduje právní stát. Nešlo tedy o postup „v souladu se zákonem“ podle čl. 8 odst. 2 Úmluvy.

95. Soud konstatuje, že situaci v projednávané věci zhoršují další dvě skutečnosti. Za prvé, i když se uznává, že provedení příkazu z roku 2005 zasáhlo do práva stěžovatele na respektování jeho soukromí, nic nenasvědčuje tomu, že by se příkaz skutečně zaměřoval na něj. Je tedy pravděpodobné, že byl jeho prováděním ovlivněn náhodným způsobem, jak tvrdil. V tomto ohledu stěžovatel dále tvrdil (a tento argument nebyl vládou žádným způsobem vyvrácen), že platné právo ve skutečnosti neposkytuje žádnou ochranu osobám náhodně postiženým opatřeními skrytého sledování. Za druhé, jak se zdá být ilustrováno nedávným sporem mezi generálním prokurátorem a Úřadem speciální prokuratury, v platném právním rámci existuje dlouhodobá zásadní nejistota, pokud jde o praktický a procesní status pravděpodobně uniklého primárního materiálu z provádění dvou soudních příkazů.

(b) Uchovávání odvozeného materiálu z provedených příkazů

96. Pokud jde o uchovávání odvozeného materiálu z provádění dvou příkazů, podle § 17 odst. 6 slovenského zákona o SIS Soud ve věci Zoltán Varga shledal, že podléhalo jasným pravidlům, která byla přijata i uplatňována ze strany SIS bez prvku vnější kontroly. Taková pravidla zjevně postrádala dostupnost a neposkytovala panu Vargovi žádnou ochranu proti svévolnému zasahování do jeho práva na respektování soukromého života (tamtéž, bod 169.). Uchovávání uvedeného materiálu tedy nebylo „v souladu se zákonem“ ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy (bod 171.). Tato zjištění platí přímo i v projednávané věci.

(c) Závěr

97. Z výše uvedeného vyplývá, že z důvodu realizace dvou soudních příkazů a zadržování odvozeného materiálu SIS, došlo k porušení stěžovatelova práva podle čl. 8 Úmluvy na respektování jeho soukromého života.

98. Současně s ohledem na toto zjištění a jeho odůvodnění má Soud za to, že není nutné zkoumat opodstatněnost zbytku stížnosti dopadajícího na článek 8.

(...)

107. Zbývající část stížnosti je neslučitelná *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy ve smyslu článku 35 odst. 3 písm. a) a musí být zamítnuta v souladu s článkem 35 odst. 4.

V. APLIKACE ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

108. Článek 41 Úmluvy zní:

“Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.”

109. Stěžovatel požadoval 66.000 EUR jako náhradu nemajetkové újmy.

110. Vláda zpochybnila tento nárok pro jeho zjevnou nepřiměřenost.

111. Soud přiznává stěžovateli částku 9.750 EUR jako náhradu nemajetkové újmy, včetně jakékoli případné daně.

(...)

VÝROK

Z těchto důvodů Soud:

1. *Rozhoduje* o spojení stížností;
2. *Prohlašuje* stížnost podanou stěžovatelem podle článku 8 za přijatelnou a zbytek stížnosti za nepřijatelný;
3. *Rozhoduje*, že došlo k porušení článku 8 Úmluvy z důvodu provedení dvou soudních příkazů a zadržování odvozeného materiálu z jejich provádění SIS;
4. *Rozhoduje*, že není nutné zkoumat opodstatněnost zbytku stížnosti dopadajícího na článek 8 Úmluvy;
5. *Rozhoduje*
 - (a) že žalovaný stát má zaplatit stěžovateli, do tří měsíců ode dne nabytí právní moci rozsudku, 9.750 EUR (devět tisíc sedm set padesát eur), včetně případné daně z titulu nemajetkové újmy;
 - (b) že od uplynutí výše uvedené lhůty tři měsíců až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
6. *Zamítá* zbytek nároku stěžovatele na spravedlivé zadostiučinění.

(zpracoval Mgr. Josef Zelinka)